

Juridiska fakultetsstyrelsen
Universitetslektor Torvald Larsson
Professor Vilhelm Persson

ku.remissvar@regeringskansliet.se
kopia till ku.md@regeringskansliet.se

Remiss: Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om politisk reklam (Ds 2024:27)

Ku2024/01066

Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet, som har anmodats att yttra sig över rubricerat betänkande, får härmed avge följande yttrande. Ytrandet har utarbetats av universitetslektor Torvald Larsson och professor Vilhelm Persson.

I promemorian lämnas förslag till åtgärder som behövs med hänsyn till Europaparlamentets och rådets förordning om politisk reklam. Det är givetvis angeläget att genomföra åtgärder som krävs enligt EU-rätten. Emellertid kan konstateras att den EU-rättsliga regleringen bygger på andra regeltekniska utgångspunkter än den svenska regleringen i tryckfrihetsförordningen (nedan TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (nedan YGL). Detta väcker principiella frågor.

En sådan fråga är de krav på märkning som ställs upp i förordningen. I promemorian konstateras att det har ansetts möjligt att ställa krav på varningstexter avseende andra slags annonser. Av detta dras slutsatsen att förordningen kan tillämpas på ett sätt som är förenligt med TF och YGL (s. 48, 51 och 130). I de tidigare fallen har det emellertid varit fråga om annonser med huvudsakligen kommersiellt innehåll. Det är inte självklart att samma bedömning kan göras i förhållande till annonser med politiska budskap, vilka ju rör kärnan i det som TF och YGL syftar till att skydda.

Spänningarna i förhållande till TF och YGL gör sig också gällande avseende sanktioner vid överträdelse av förordningen. Promemorian uppmärksammar skäl 50 till förordningen, där det anges att den inte bör medföra krav på åtgärder som står i strid med medlemsstaternas konstitutionella traditioner. Myndigheternas ges därmed ett utrymme att avstå från sanktioner om det skulle strida mot svensk grundlag (s. 100 och 104, jfr s. 136 och 138). Det kan emellertid ifrågasättas om det i något fall kan vara tillåtet att rikta sanktioner mot sådana medier som TF eller YGL är tillämpliga på.

Mot denna bakgrund bör förhållande till TF och YGL utredas mer i den fortsatta beredningen av ärendet. Annars finns risk för liknande konflikter som uppkommit i förhållande till EU:s dataskyddsförordning (jfr SOU 2024:75).

I promemorian framhålls vidare att normhierarkin medför att den föreslagna kompletteringslagen är underordnad TF och YGL. Därför görs bedömningen att det inte behövs någon särskild bestämmelse om att myndigheterna ska beakta tryck- och yttrandefrihetsrättsliga principer vid tillämpningen av kompletteringslagen (s. 73, 90 och 135). Sådana principer kan emellertid vara både svårpreciserade och

svårtillämpade, samtidigt som de har stor principiell betydelse. I den fortsatta beredningen bör därför övervägas om hänvisningar till sådana principer för tydlighetens skull bör införas i kompletteringslagen.

Enligt delegation

Torvald Larsson

Vilhelm Persson